

Lectures en moviment

Crònica d'una escriptora
resident a la UPC

Empar Moliner
Estudiants guanyadors
dels Jocs Florals UPC 2025

UPCArtsDiàlegs

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Lectures en
moviment
Crònica d'una
escriptora
resident a la UPC

Lectures en moviment Crònica d'una escriptora resident a la UPC

Empar Moliner
Gràcia Mas Carbó
Arnau Barberan Gòmez
Irene Romero Sandin
Mireia Plans Boncompte
Alejandro Torres García
Abel Fernàndez Leiva
Pau Oliva Cuerva
Anastacia Borovskiy Kravchenko
Jose Ignació Hernández Cabrera
Joan Marc Capó Payeras «Syl»

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Diàlegs UPCArts

Coordinació: Carme Fenoll i Antoni Hernández-Fernández

© Disseny de la coberta: Jordi Sàbat

Primera edició: Octubre de 2025

© Els autors, 2025

© Iniciativa Digital Politècnica, 2025

Oficina de Publicacions Acadèmiques Digitals de la UPC

Jordi Girona, 31 edifici K2M 08034 Barcelona

Tel.:934 015 885

www.upc.edu/idp

E-mail: info.idp@upc.edu

Producció: QPPrint

c/Miquel Torelló i Pagès, 4-6

08750 Molins de Rei. Barcelona

www.qpprint.es

ISBN: 979-13-87613-84-6

ISBN digital: 979-13-87613-85-3

DL: B.19947-2025

DOI: [10.5821/ebook-9791387613853](https://doi.org/10.5821/ebook-9791387613853)

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista a la llei.

Sumari

- 9 Pròleg
Jordi Prats Prat
- 11 Lectures en moviment. Crònica d'una escriptora resident a la UPC
Empar Moliner
- 21 Biblioteca
Gràcia Mas Carbó
- 26 SIRIC
Arnau Barberan Gòmez
- 35 El viento
Irene Romero Sandin
- 42 B de biblioteca o de... Estic bé
Mireia Plans Boncompte
- 48 Noche en la universidad
Alejandro Torres García
- 55 Sales d'estudi
Abel Fernández Leiva
- 63 Un jove en sa habitació
Pau Oliva Cuerva
- 65 Temps entre línies
Anastacia Borovskiyy Kravchenko
- 68
Jose Ignació Hernández Cabrera
- 73 El formiguer de plata
Joan Marc Capó Payeras «Syl»

Pròleg

Jordi Prats Prat

Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius

Aquest llibre és molt més que un recull de textos: és el resultat d'una experiència literària singular nascuda al cor d'una universitat tecnològica. La seva peça central és el relat viu, lúcid i irònic d'Empar Moliner, tercera Escriptora en Residència del programa UPCArts, que transforma la quotidianitat universitària —biblioteques, passadissos, bars i aules— en matèria narrativa i en reflexió sobre el diàleg entre ciència i humanitats.

Lectures en moviment és també un llibre coral, perquè, per primera vegada en aquesta col·lecció, es dona veu directa als estudiants a través dels relats guanyadors del I Premi Literari dels Jocs Florals 2025, impulsat pels estudiants responsables de les revistes de campus amb la col·laboració d'UPCArts. Aquest volum recull aquestes veus diverses, creatives i compromeses, que ofereixen mirades genuïnes sobre la vida universitària i sobre la literatura com a eina per pensar i compartir.

Així, el llibre esdevé un pont entre disciplines i generacions, i una celebració de l'escriptura com a forma de coneixement. Un recordatori que, també en un entorn polític, les paraules poden construir comunitat i transformar la manera com mirem el món.

Lectures en moviment. Crònica d'una escriptora resident a la UPC

Empar Moliner

Des de la plaça Francesc Macià, enfilo, xino-xano, per la Diagonal, entre anants i vinents, ciclistes i corredors, per arribar a la UPC. *Anants i vinents* és una expressió que m'he fet meva; m'agrada tant com *passavolants* i que he manllevat de la Víctor Català. Vull passar tot el matí a la biblioteca Gabriel Ferraté, que és una de les biblioteques d'aquesta universitat, llegint els treballs escrits pels estudiants guanyadors dels Jocs Florals d'enguany. Hi ha qui, esclar, confon aquest Gabriel Ferraté amb el Gabriel Ferrater, però hi ha qui no coneix ni l'un ni l'altre. Aquest Gabriel, el Ferraté —sense erra final—, fou catedràtic d'automàtica, una disciplina que als no entesos ens fa somriure, com si parléssim d'una disciplina inventada, de les que s'inventava l'Umberto Eco als diaris mínims. El nostre catedràtic d'automàtica va dir: «Volíem trencar les barreres de l'espai i del

temps amb les noves tecnologies ». Em fascina, aquest savi, perquè cavalcava entre dos mons que no haurien de tenir cap porta: literatura i ciència. Va ser membre de la Fundació Enciclopèdia Catalana i va deixar, a la biblioteca que porta el seu nom, bona part de la seva col·lecció de poesia catalana. Un home de ciència amb una bona col·lecció de poesia. No és estrany, perquè la ciència és poesia, perquè la poesia és caos i harmonia. Tenir una biblioteca que estimes i pensar que, quan moris, la donaràs perquè la gaudeixin els estudiants, perquè vegin com triaves, perquè potser es fixin en si el que tenies eren primeres edicions. Què va passar amb la biblioteca del rector quan els llibres van ser donats? Què va haver-hi en aquells prestatges? Qui els va venir a buscar, els llibres? Com els tenia ordenats? La poesia, a part?

Ara hi ha pocs llibres a les cases: per l'espai, perquè no tothom llegeix ficció. En aquesta biblioteca, també, hi ha una col·lecció —molt remarcable— de ciència-ficció. Avui m'hi entretindré.

M'han nomenat «escriptora resident» d'aquesta universitat. Vol dir que hi puc anar i que puc escriure'n; que em van convidar a fer un taller, obert a alumnes però també a professors, sobre la crònica periodística. Vam parlar molt de les comes i dels punts i a part, que són, per als de lletres, el mateix que el pes o el tall dels ingredients per als cuiners, i les densitats de la matèria, potser, per a ells, els politècnics. Vaig pensar que el que podia fer era un pròleg —una mena de crònica— sobre els textos dels estudiants que van presentar-se i

van guanyar els Jocs Florals, i incloure'ls al llibret. És per això que em sembla lògic anar a la biblioteca a llegir-los i a escriure'n.

Quin plaer escriure sobre aquest tot que és un no res: sobre el campus, les classes, els alumnes... Dels llocs on vaig, sempre m'agrada saber com són les biblioteques i els bars. Conec una part de la biblioteca, la de la planta de baix, pel curs —el fèiem allà en una taula llarga—. El bar, també. No pas la cantina on dinen o esmorzen els estudiants, sinó el famós Frankurt del carrer de sota, el Frankfurt Pedralbes, on un dia vam anar tots junts a «fer-hi» una crònica. Anar a un lloc, sense alterar la realitat, i explicar el que hi ha. Això ens va portar a parlar de *realisme* i *costumisme*, dos conceptes que sempre m'obsessionen. Què ens fa anar del (no gens estimat) «costumisme» al (sempre valorat) «realisme» si parlem de quadres, de fotografies o de llibres? Només la mirada de l'autor i, per tant, la voluntat, purament notarial, o bé pessebrista, o bé crítica o bé totes dues coses. Si ara llegim *L'art d'estimar*, d'Ovidi, ens trobem potser amb un retrat costumista valuósíssim. Si llegim *El porquerol*, d'Andersen —un dels meus contes preferits del món—, potser ens trobem amb un retrat costumista valuósíssim. Faulkner és costumista o realista? I Dickens? Quan descrivim o pintem un quadre de costums, ens trobarem amb costumisme o realisme depenent, només, dels costums descrits i com s'han mirat.

En aquest taller vaig fer trampa. Vaig voler —a partir d'alumnes avantatjats, lectors de diari habituals,

crítics, científics— donar-me les respostes que sempre estic buscant. Vam fer exercicis divertits perquè, escrivint, he comprovat que com més cotilles et posin, més creatiu seràs. «Tema lliure», et poden dir. «Doncs no sé què escriure», diràs. «Descriu què t'agrada i què no t'agrada, però sense fer servir infinitius», et poden dir. «Ah, llavors, comencem a jugar», diràs.

Asseguts al Frankfurt Pedralbes, els —diguem-ne— alumnes i jo enraonàvem d'aquest fet: ser als bars, escoltar converses o comentaris, i de vegades, ficar-hi cullerada. Jo els deia, també, que una cosa és fer literatura —escriure periodisme ho és o ho ha de ser— sobre un bar perquè sí, tu sol. I una altra de molt diferent és fer-ne perquè en aquell bar hi ha passat alguna cosa i, per tant, no hi ets tu sol, com a cronista. Has de pensar que tots els teus companys es fixaran, potser en les mateixes coses, amb la «mirada» del cronista. I llavors, llavors, només queda l'estil (les fòbies i filies de l'autor també són estil). Ara, si parlem de cròniques, hi ha una cosa que ja «no es pot fer» —perquè ha perdut la màgia—, que fa tothom a les cròniques polítiques, quan va a un dinar, una copa de Nadal, un esmorzar informatiu... Qualsevol lloc on hi hagi menjar. Podria ser una figura literària, a mig camí entre la paràbola i el símbol. El cronista descriu el que hi ha (si un got és brut, si una mosca voleia, la marca del vi que et posin, un canapè, si a la tele hi surt una dona plorant), i sense dir-ho, fa que tu interpretis, a través d'aquelles quotidianitats, la realitat política que ha vingut a explicar. Les imatges retratades seran sòrdides o lluminoses, depe-

nent de l'afecció o desafecció del cronista pel polític en qüestió. Les cròniques que vam fer, del bar, eren només de descripció. I és molt bonic jugar a descriure una realitat tan normal, perquè els ulls de l'escriptor ho són tot. Pla descrivia paisatges com ningú. Els descrivia perquè els comprenia, els havia «copsat». Però no hi ha res més difícil que descriure paisatges o sensacions. El fred, el sol de la tarda. L'Empordà, el Vallès.

La porta de vidre s'obre sola, i un cop dins, s'ha de passar per una barrera, com les del metro o el gimnàs, que s'obre si hi acostes una targeta. Des del taulell, a l'altra banda, una de les bibliotecàries em saluda. «No tens cap identificació com a escriptora resident?». Somric. «Potser la tinc, però potser no me'n recordo», li dic amb tota sinceritat, perquè intueixo que segur que sí, que la dec tenir. Qui em convida a fer d'escriptora resident és la Carme Fenoll, que és «bibliotecària» i «bibliotecòloga», una d'aquestes persones que adoren els llibres, que no poden adorar-los més. Em convida perquè és directora de l'Àrea de Cultura i Comunitat de la Universitat Politècnica de Catalunya. Sempre fa coses, sempre pensa en llibres, el seu món són els llibres. De persones així n'hi ha molt poques, però totes són tallades pel mateix patró. Es fascinen per l'objecte físic, per la lectura, es moren per compartir el seu goig. La Carme, a qui conec de fa anys —escriptors i bibliotecòlegs sempre estem junts—, mai es descuida dels detalls de les coses. Li envio un missatge per saber si és per allà. «Avui tinc reunions, però si

ets a la biblioteca, t'enviaré una persona que t'agradarà molt conèixer. Es diu Martina, m'escriu la Carme.

La bibliotecària que m'ha preguntat si tenia la targeta acosta un document plastificat, que duu penjat al coll, al lector (*lector*, de moment, en el sentit de *dispositiu*) i les dues barreres de metacrilat transparent em deixen passar. En una taula, al costat del taulell, hi ha un puzle. És una iniciativa de moltes biblioteques. Hi ha un Sudoku, també, en una pissarreta electrònica, que ja es veu que renoven cada dia. «Els estudiants d'aquesta universitat», em diu la bibliotecària, que endevina què penso, «es passen el dia resolent problemes...» Els agrada resoldre problemes, esclar. «Volen» resoldre problemes. Aquesta mena de gent m'agrada molt. Potser els de lletres —ara parlo per mi— sempre esperem que ens els resolguin, però un cop ens els han resolt ho celebrem amb belles paraules d'agraïment. Sonets i èglogues, quan el veí, pagès de tota la vida, m'ensenya a posar el fil de la màquina desbrossadora.

És a dir, que jugar els agrada. Però llegir, també. Pujo les escales i vaig cap a la planta 2, que no conec. El curset, com us explicava, el vaig impartir —potser és un verb massa refistolat pel que vaig fer, que va ser sobretot xerrar i escoltar la lectura en veu alta del que havien escrit— a la planta 1. Llegir ficció, vull dir: novel·les, contes... els agrada, als estudiants d'aquesta universitat? Algú dirà que els «lectors» són els d'humanitats, però hi ha alguns estudiants d'humanitats —t'ho diuen els professors— que no llegeixen.

A la planta 2, en una columna, hi ha un text que diu:

«Atenció, es pot estudiar en grup».

Ja ho entenc, esclar, i ho celebrego. No existeix el bibliotecari que es passava el dia fent «Xsssst». A casa, ara, solem llegir amb cert soroll al voltant i estudiem en grup parlant. Són les deu del matí, hi ha uns quinze estudiants: una amb auriculars, un amb el bolígraf a la boca que repassa apunts (quina alegria, apunts a mà). El bibliotecari seu davant de la pantalla, al centre de la sala, i atén peticions. Tots aquests universitaris són amables i educats.

Una dona s'acosta al bibliotecari i li diu que vindrà un grup d'estudiants: «Han vingut a veure *telecos*, però també la biblioteca. Els he dit: "Potser us crida l'atenció aquesta sala"...» Llavors, ell se'n va, potser a esmorzar, potser és que ha acabat el torn, i s'hi asseu ella. Es posa les ulleres i tecleja alguna cosa a l'ordinador.

La biblioteca té taules grises, amb cadires negres. Són cadires «d'estudiar», per entendre'ns. Ni massa dures, ni massa toves, com li agradava a l'osset mitjà del conte: el temperat, el no extremista, ni fred, ni calent, ni dur, ni tou. Llegir ficció en una taula no ho faria, excepte si fos per «treballar». Llegir? En un sofà, sota un arbre, al tamboret d'un bar, prenent un còctel. I al tren? Al tren, potser ja no. Tinc col·legues (vives i mortes) que escriuen al llit, a la cuina. Jo, de vegades, també.

Aquesta és la part de la biblioteca de «treball». Té grans finestrals i cortines enrotllables, de color gris, també, per al sol. Totes les biblioteques que es construeixen noves tenen molta llum. Vaig a moltes biblioteques arreu de Catalunya, tant per feina (clubs de lectura o xerrades) com per plaer. Si veig una biblioteca, hi haig d'entrar. La del meu poble natal, per exemple, és preciosa. Res a veure amb la que hi havia quan érem nens. Hi va haver un moment que jo, criatura lectora des de petita, ja havia llegit tots els llibres que contenia, inclòs *Odessa*, el best-seller de Frederick Forsyth, que em va fer patir durant dies i que jo explicava, als nens de l'autocar, com si fos una aventura. És preciosa, deia, la del meu poble natal, però massa. Hi ha un finestral immens que et mostra les muntanyes, que és com un quadre. Enfoca el paisatge, tan enfocable, del Vallès. A mi em sembla que per llegir distreu. Una altra cosa diferent, ja ho entenc, és per escriure. Per escriure cal alçar la vista de la pantalla i veure llunyania, si pot ser, natural. Tinc la sensació que les biblioteques de nova construcció catalanes tenen «massa» llum. Em sembla que estan projectades a la manera nòrdica, feta a imatge i semblança de biblioteques d'indrets on el sol és molt escàs. Un cop, a l'Institut Cervantes de Múnic, on vaig anar a fer una xerrada a estudiants de català, la bibliotecària em va ensenyar un llarguíssim banc del carrer on la gent s'asseia «a prendre el sol». Joves i vells, l'un al costat de l'altre, amb els ulls tancats, entomaven la medecina. Les biblioteques nòrdiques solen tenir vidre, sí. Però en un clima mediterrani com

el nostre, a l'estiu el vidre s'ha de tancar amb persiana, s'ha de gastar molt d'aire condicionat, i els llibres potser es cremen. M'agrada l'altre estil de biblioteca, el de foscor i làmpada verda, la d'*El nom de la rosa*. M'agraden les biblioteques sumptuoses, com la del castell de Peralada. Ara bé, jo no he «estudiat» mai ni treballat en una biblioteca com aquesta, i em sembla que va bé. Hi ha taules tancades per mampares, que serveixen per a videoconferències.

Molta gent porta motxilles Eastpak, blaves, de color teula; algunes, amb un osset penjant. Cinc noies s'asseuen en una taula i deixen les motxilles a terra, sobre la moqueta grisa. Soroll d'obrir i tancar cremalleres. Aquest soroll, i el de la goma —*pac!*— de les carpetes; algun riure. Algú que es moca. La majoria ja va amb roba d'hivern. Tothom, com jo, amb texans. Els texans. Mai —res, res— els igualarà en popularitat i transversalitat.

A les mampares, un noi fa una videoconferència en anglès. A baix, m'hi vaig fixar quan feia el curs, hi ha títols de ficció —Maria de la Pau Janer, Sílvia Soler, Vicenç Pagès— destacats, col·locats cap als ulls del lector, no pas amb el llom, com tots els altres.

Hi ha també videocabines de vidre transparent. L'una té una *A* de color lila, l'altra té una *B* de color blau. M'assec i repasso els missatges del telèfon. La Carme Fenoll em diu que, al llarg del matí, passarà per la biblioteca una estudiant: la Martina Massana, que m'agradarà conèixer. A la UPC hi ha un club de lectura «internacional». Llegeixen un llibre en anglès

(autors catalans, també) i fan la xerrada en línia. Hi ha estudiants suecs, anglesos... L'ha fundat la Martina. Per fer tota la paperassa (que devia ser-ne molta) la va ajudar la Carme. Allà on va, la Carme posa els llibres al davant de tot. La Martina és autora d'un llibre basat en el treball de recerca que va fer. Mentre l'espero, trec la carpeta i començo a llegir els textos guanyadors.

Primer, pel plaer que sempre experimento quan enceto lectures, faig un cop d'ull ràpid a tot el que hi ha. Tots ells, tecnològics, juguen amb la tecnologia: l'apliquen a la literatura.

El primer juga —com Apollinaire, com Salvat-Papasseit— amb el cal·ligrama:

Biblioteca

Gràcia Mas Carbó

El coneixement desenvolupa un nou coneixement.
Un document escrit és finit.
L'historiador que s'alimenta d'un coneixement finit no acaba a l'última pàgina.
L'autor del document és un altre historiador que ha absorbit altres registres.

La documentació, com a registre formal, té múltiples enregistraments.
La forma del registre defineix el mètode d'aprenentatge.
Interpretar un document escrit et configura el perfil de l'autor.
El registre enregistra l'aprenentatge de l'autor.

El format (revista, pròleg, llibre, article, tesi, acta, ví-

deo, gravació d'àudio, exposició...) està vinculat al contingut.

La configuració de la informació està classificada en una llista de recursos finits.

El format capacita el lector a assolir l'aprenentatge.

No tots els lectors tenen el mateix mètode per assolir el coneixement.

La **biblioteca**. «L'armari (*théke*) del llibre (*bibilon*)».

El model originari de la **biblioteca** es correspon amb el seu contingut tradicional: els llibres.

El model actual d'armari de llibres d'un centre educatiu no es correspon amb la semàntica del concepte.

El concepte de *llibreria* sí que es vincula directament al contingut.

-

Si et proposés anar a una **biblioteca**, la semàntica et diu que aniràs a un espai amb només llibres.

Per exemple, el moble **biblioteca** d'una casa.

En aquest cas, la semàntica és correcta, perquè l'armari és ple de llibres (el contingut d'una biblioteca).

Quan penso a començar la meua biblioteca personal d'arquitectura, literalment, penso en un armari de llibres.

-

Si començo la **biblioteca** assignant-li el títol *biblioteca*, n'estaré reduint massivament el contingut.

La limitació del coneixement documental arquitectònic és inevitable.

Hi ha altres registres de documentació que sé que estaran inclosos en la meua biblioteca personal.

Doncs el títol de *biblioteca* és erroni perquè formalment hi ha varietat de registres. Doncs, és una biblioteca?

-

Quan penso que la biblioteca de la facultat hauria de contenir només llibres, no tindria el mateix valor sense la varietat de contingut de què disposa.

La pressió intangible que desprèn l'acumulació de coneixement és notable quan traspasses el llinard que la separa del passadís.

També hi ha un flux de coneixement.

L'espai de biblioteca, doncs, no es limita a una tipologia de registres, sinó que és un contenidor permeable de coneixement.

-

El veritable canal de politització del coneixement contingut en els registres dins un espai limitat són els usuaris.

Anar a consultar un registre a la biblioteca genera una simbiosi entre l'usuari i el contingut contingut.

El desconeixement de l'usuari busca el coneixement del registre.

L'interès de l'usuari per assolir l'aprenentatge prové del camp magnètic de la biblioteca.

-

El neguit de l'usuari de l'estudi del coneixement el redirigeix a l'espai de la biblioteca.

L'ús de l'espai és a la necessitat de cada usuari.

L'intercanvi de coneixement genera aprenentatge en l'usuari.

El mateix hàbitat de la biblioteca genera coneixement.

Els usuaris no enregistren l'aprenentatge a la biblioteca de la facultat.

La biblioteca de la facultat no enregistra l'aprenentatge dels usuaris.

El motor de coneixement que és l'espai de biblioteca té pèrdues evidents de contingut.

Com es pot enregistrar aquest aprenentatge biològic?

-

Els usuaris creen la seva pròpia biblioteca d'aprenentatge personal.

La manera com s'enregistra aquest aprenentatge és als centres de formació.

El registre verbalitzat és el mètode de divulgació d'aprenentatge més eficaç.

Malgrat la teoria, la pràctica ens diu que és el mètode més atrevit per enregistrar coneixement.

La Gràcia, com Pedrolo quan escrivia *mecanoscrit* en comptes de *manuscrit*, ratlla el nom de *biblioteca* per indicar, jugant, que no només conté llibres de paper. Fent servir aquest llenguatge «tècnic», a la manera de *l'ull de la càmera* de John Dos Passos, està creant un llenguatge poètic. Aquest llenguatge no ve pas de la bellesa de les paraules, sinó de la tecnicitat. És «involuntari» i, per tant, no surt del cor del poeta, sinó de l'entorn. Si parléssim de cuina, diríem que no és producte, sinó aprofitament.

El segon —llegeixo per ordre d'aparició— es diu «Siric». No sé si sense accent a la i per les majúscules o perquè és una paraula plana: Siric. És una cosa que no entenc. «SIRIC® es la última generación de ASIC para sensores (ASIC = Application Specific Integrated Circuit) de SICK», llegeixo a Google.

SIRIC

Arnau Barberan Gòmez

Després de tants anys estudiant i encara tinc la sensació que no sé organitzar-me. Mai ha estat el meu fort; hi dedico massa temps, em costa anar al gra. Altra vegada amb parcials i el temps se'm tira a sobre.

Aixeco la mirada de la pantalla per fer una passada ràpida a la sala i constatar que, aquest dijous, tot i que s'espera que tothom vagi de bòlit, sembla que pocs han triat anar a estudiar a la biblioteca del campus. A tot estirar, puc comptar una dotzena de persones a la sala principal. Se'm fa estrany no trobar-me ni l'Àlex ni en Joan, dos usuaris incondicionals, i no precisament per deixar-s'hi els colzes. Segurament deu ser perquè plou i sembla que la tempesta s'anima. El silenci que hi ha em provoca estrès. Curiós, però cert. Com pot el silenci provocar estrès? Seria un tema a debatre. Probablement estem tan acostumats a viure envoltats

de soroll que el silenci ja no forma part de la nostra percepció de normalitat. I el que no és normal, és estressant. És la meva teoria; com que és meva, ja em val. Em poso els AirPods i decideixo estirar les cames. Per fer-ho més distret, enfilo escales amunt i em dirigeixo a la zona de les prestatgeries. Entro al passadís esquerre. Tot en ordre, ningú a la vista, ningú conegut.

Tots aquells llibres curosament col·locats, esperant pacientment des de ves a saber quan que algú els alliberi del seu confinament particular. Resulta xocant l'olor que desprenen, entre rànica i química, segons la qualitat del paper o de les tintes. Amb passes curtes i pesades, faig un recorregut en mode aleatori per totes les seccions. Quan arribo al tercer passadís, un llibre em crida l'atenció: sobresurt de la resta. L'empenyo cap endins amb el palmell de la mà per recol·locar-lo, però alguna cosa m'ho impedeix. Miro a banda i banda. La idea que algú tingui ganes de jugar amb mi i fer-me una broma em passa pel cap, potser en Sergi o l'Ivan..., però no hi ha ningú a la vista. Retorno la mirada al prestatge i prenc el llibre. Sento que alguna cosa rodola per darrere i provoca un soroll metàl·lic. Una veu em sobresalta:

—Ei, Gerard! Què fas? —És en Carles, ens coneixem de primer. Ens havíem fet molt el primer any; ara tenim horaris diferents i quasi no ens veiem.

—Hola, Carles! Doncs ja ho veus, aquí desconectant una mica, amb aquesta pluja passo de sortir fora. —Li vaig contestar, tot esperant que no tingués ganes de fer-la petar.

—Hem de quedar per posar-nos al dia, eh? —Em contesta apuntant-me amb el dit a mode de pistola.

—I tant, Carles, i tant, això està fet! —Li contesto, donant per finalitzada la conversa desitjant veure'l desfilant passadís enllà.

Estiro la mà i arribo al que sembla un tub allargat amb tap de rosca. El remeno per veure si hi ha res a dins, però el moviment no emet cap soroll. La curiositat s'apodera de mi i necessito saber què s'hi amaga i per què algú ha deixat un objecte com aquest fora de lloc a la biblioteca. La curiositat s'apodera de mi: qui ha deixat aquest objecte en una biblioteca? I per a quin motiu? Em poso el tub a la butxaca dels pantalons i torno el llibre al prestatge. Baixo les escales mentre miro per la finestra com plou amb força, té tota la pinta que em tocarà mullar-me de tornada a la residència. Deixo el tub a sobre el teclat, i ara, amb el llum directe de la taula, puc veure que té un gravat al lateral. Faig servir la càmera del mòbil per fer-ne una ampliació i una captura.

«SIRIC 2028»

—Gerard! Puc seure? —Faig un bot quan sento una veu a cau d'orella.

—Que em vols matar, Paula? D'on surts tu ara? — Responc a la Paula amagant ràpidament la meva troballa a la funda del portàtil, que és a sobre la taula.

La Paula es queda amb la jugada, però no em diu res, deu pensar que és un retolador. Sense esperar resposta, retira la cadira i s'acomoda al meu costat.

—Ostres, que bé que t'hagi trobat, Gerard! Necessito que m'ajudis amb estadística. —I dit això, em dedica un somriure i una caiguda d'ulls de les seves.

—Hola, Paula, jo també m'alegro de veure't, no t'esperava pas, avui.

La Paula la conec de fa un parell d'anys, és una capsa de sorpreses, sempre de bon humor. Alta, atlètica i amb uns ulls verds que irradien energia. Sospeso el fet de compartir-li la meva troballa. La curiositat em pot més i sé que ella no marxarà de seguida, així que prenc el tub i li planto al davant.

—Mira què he trobat als prestatges de dalt. — Espero alguna reacció d'entusiasme per part seva.

—I què collons és això, Gerard? —Em respon, entre burleta i molesta.

—Estava a punt d'obrir-ho quan m'has assaltat. Ho he trobat entre els llibres de mecànica de fluids, segur que no deu ser res, però simplement m'ha cridat l'atenció, ves per on.

Miro de treure el tap, és un tap de rosca que de seguida cedeix sense gaire dificultat, i a l'instant, un llapis de memòria em cau a la mà. La Paula, que fa d'espectadora entusiasta a les meves maniobres, amb la rapidesa d'un triler em fa desaparèixer de la vista l'USB i ja el té col·locat al seu portàtil.

—Però què fas? Que no veus que pot ser un virus? —M'afanyo a dir-li mantenint un to de veu adequat per no cridar l'atenció dels companys de taula.

—Massa tard, Gerard! Has de ser més ràpid. —Em respon picant-me l'ullet.

De cop i volta, la pantalla del portàtil queda tota blava, amb una paraula: SIRIC . Ens mirem, i de sobte la sala es queda a les fosques. De fet, tota la biblioteca es queda en la més absoluta foscor; les pantalles dels ordinadors, també. Totes, excepte la de la Paula. Una fumarada s'escampa per la biblioteca, com una mena de gas. Amb la poca llum de la pantalla, veig com la Paula cau inconscient al meu costat. Sento algun crit ofegat que m'arriba de les taules ocupades de la segona sala. Què collons està passant?!

Miro la pantalla de l'ordinador, hi ha un nou missatge: «La pedra s'ha mogut.» Sacsejo la Paula per veure si tot plegat és una broma de mal gust.

—Paula! —Crido una vegada i una altra.

Silenci. Amb la llum del rellotge, aconseguixo sortir de la sala, tothom està inconscient, o això és el que desitjo. Tots, menys jo. Provo d'arribar fins a la porta d'entrada: està bloquejada. Pico amb força al vidre, sacsejo la maneta amb tota la meva ànima mentre el pànic s'apodera de la meva ment. Calma, Gerard! Pensa, Gerard!

Ja ho tinc: l'alarma d'incendis! Si la faig saltar, segur que vindran els serveis d'emergència. Cerco amb la mirada els cartells fotoluminescents i localitzo un polsador al costat del mostrador. Sento cada vegada més la sensació que em falta l'aire i em costa respirar amb normalitat. El cap em comença a rodar i la visió és borrosa, així i tot, aconseguixo arribar al polsador i el pitjo amb força. Caic rodó a terra i sento la sirena d'alarma d'incendis.

—Gerard! Geraaard! Gerard, que t'has adormit i estan fent simulacre d'incendis! Desperta't! —Sento la veu de la Paula com si vingués de l'inframon.

M'aixeco, atordit, i segueixo la resta de companys cap a la porta amb una sensació d'haver viscut un somni molt real. De cop i volta, davant meu, un noi de complexitat alta i forta, amb gorra negra i samarreta beix, es gira i em somriu amb un somriure inquietant, gairebé diabòlic. A la seva samarreta hi puc llegir: «SIRIC, la pedra s'ha mogut».

En aquest text, que podria ser l'inici d'una sèrie de ciència-ficció, hi ha totes les claus del gènere. L'autor fa servir una primera persona, que, com sabem, té servituds i magnificències. Un text en primera persona no compta amb un narrador omniscient, que sap què passa aquí i a mil quilòmetres, i què pensa cada personatge. Només sabem què passa a través de les vivències o pensaments del protagonista. Ell no és «Déu»; aquesta és la servitud, però la magnificència és que pot mentir, pot tenir percepcions equivocades del que explica. Si un narrador en tercera persona diu: «La taula és groga», tots entendrem que ens diu la veritat. Si un narrador en primera persona ens diu: «La taula és groga», primer haurem de saber si és daltònic, mentider, o boig. En aquest sentit, em fascina moltíssim la figura del «narrador de poc fiar». Aquell que et diu unes coses que tu, lector intel·ligent, ja saps que són mentida. Si llegiu *L'art de la ficció*, de l'estimat David Lodge, en trobareu exemples que us faran emocionar.

Per tant, si llegim «Siric» i tenim una primera persona, hem de qüestionar —sense voler i volent— què ens diu el narrador. És cert el que veu? Ell mateix dubta.

Aquest narrador, sense dir-nos-ho, ens mostra la seva condició sexual. L'únic personatge descrit és ella, la Paula, que li fa «una caiguda d'ulls de les seves». En destaca l'energia. I de fet, és per aquesta energia que tenim una mostra del caràcter de tots dos —ell, prudent; ella, imprudent— que fa avançar l'acció. És la Paula qui, sense pensar, introdueix el llapis de memòria a

l'ordinador, mentre ell, horroritzat, li adverteix que pot ser un virus. El llenguatge de la primera persona, esclar, ha de ser coherent amb el tipus de personatge: és un estudiant, jove, i parla com un estudiant. En dues ocasions, per fer servir l'expressió *a la manera de*, escriu *mode*. Cal saber com continua aquesta història.

Com que hem fet servir, i més d'un cop, el terme *ciència-ficció*, deixeu-me dir, sense que vingui gaire a tomb, que sempre m'ha semblat un terme mal traduït. Jo en diria *ficció científica*.

«El viento» és una peça teatral, a la manera dels renovadors del gènere. S'ha escrit, al llarg de la història, sobre la visita de la mort —com un personatge físic, representat amb la dalla i la capa—, que ve a buscar un humà. En tenim molts exemples clàssics, i molts de contemporanis. El joc sempre és el mateix. El presumpte moribund intenta enganyar la mort, perquè no se l'endugui, o pactar-hi. A *Deconstructing Harry*, una de les meves pel·lícules preferides de Woody Allen, hi ha una història dins de la història, que escriu el protagonista, que és escriptor. Com que manté relacions amb una prostituta a casa d'un amic, la mort el ve a buscar pensant-se que és el propietari de la casa. A «No tinc res posar-me», de Quim Monzó, el personatge, obsesiú, s'emprova roba per a una festa. Descarta corbates, combinacions, sabates... Al llarg de les pàgines, ens imaginem que el conte tracta d'això, de l'obsessió per l'estètica. I vet aquí que al final truquen a la porta i apa-

reix algú vestit amb capa i una dalla a la mà. Ell, llavors, exclama: «No sabia que era una festa de disfresses». I el personatge contesta: «No».

El viento

Irene Romero Sandin

La escena transcurre en la biblioteca. A un lado del escenario, un ESTUDIANTE recostado sobre un escritorio repleto de papeles dispersos y el libro *Flora. Manual dels Països Catalans*, está solo en la sala; al otro lado, una silla. Después de una pequeña pausa, entra la MUERTE. Relajada, comienza a tejer. En el exterior de la sala, se escucha un fuerte vendaval.

HUMANO: (*Cansado*) Cómo envidia al viento. Capaz de destruir todo a su paso, acabar con hogares y arruinar vidas de la noche a la mañana, para después, sin ningún remordimiento, dulcemente pasear una pluma por un parque verde o acariciar suavemente la cara de algún niño jugando una tarde de primavera. Cómo querría ser yo viento, moverme de un lado a otro sin rumbo ni miramientos, sin pensar si mis acciones son correctas o no; sin pensar en lo que he hecho, en

lo que no, en lo que debería de hacer y en lo que el mundo espera que haga. Ser viento, imparable. Nadie me puede juzgar, pues todo lo que hago está dentro de mi naturaleza. Soy un simple esclavo del destino, y este toma todas las decisiones por mí. Yo solo soy, fui y seré. Nada más.

(Recuesta su cabeza sobre sus manos, y a continuación, vuelve a poner su atención en el alboroto de papeles.)

Joder, ¿cómo voy a pasar los finales si todavía no veo la diferencia entre los sépalos y los pétalos? A este punto no sé nada. ¿De qué me sirve seguir con esto? Mi padre tenía razón: debería haber aceptado que lo mío no era el estudio, ni las clases de música, ni el baloncesto, ni la pintura, ni judo... ni siquiera hacer amigos. ¿Mi existencia será deprimente hasta el final? ¿Quién es el sádico que está escribiendo mi historia? Seguro que se lo está pasando en grande.

MUERTE: Lo que me faltaba: encima que me vas a dejar a medias el tejido, me calumnias y tiras por tierra todo mi trabajo.

HUMANO: ¡¿Qué cojo...?!

MUERTE: Shhhh, no grites. Esto es una biblioteca, además no me gustan nada los ruidos fuertes.

HUMANO: ¡¿Se puede saber quién eres y qué haces aquí?!

MUERTE: No te asustes. Es normal que no me reconozcas, los de tu especie tienen la espantosa tradición de representarme como un horrible saco de huesos cubierto con una túnica aburrida y empuñando una guadaña. ¡Una guadaña! Aunque tengo que

decir que la anterior era aún peor, tres viejas del visillo compartiendo un solo ojo, ¡y un diente! Por favor, me sentía ya con el deber de presentarme adecuadamente para que dejarais de ensuciar mi bonito nombre.

ESTUDIANTE: Espera, espera, me estás diciendo que eres... ¿La Muerte?

MUERTE: (*Asiente*) Y la vida, también. Cómo os gusta quitarme méritos.

ESTUDIANTE: Y puedo preguntarte... ¿Qué he hecho tan mal para que me trates así?

MUERTE: Ay, angelito mío, vas a conseguir ablandar mi duro corazón. No has hecho nada malo, pero tampoco lo he hecho yo.

ESTUDIANTE: ¿Qué quieres decir con que no tienes la culpa de que haya llegado a este punto? Me figuro que eso que estás tejiendo es mi patética y miserable vida.

MUERTE: Así es.

ESTUDIANTE: Entonces, ¿cómo vas a convencerme de que no tienes nada que ver con que esté aquí, ahora mismo, al borde del abismo?

MUERTE: Claro que tengo que ver, querido. ¿No tiene acaso el viento que ver con los desastres naturales y con la agradable brisa de verano?

ESTUDIANTE: No entiendo...

MUERTE: Lo que quiero decir es que, por muy mal que estén mis acciones, no puedo sentir pena u

orgullo, ya que mi única función se basa en seguir el curso de lo que tiene que ser.

ESTUDIANTE: ¿Quieres decir que, desde que nací, mi propio destino ya dictaba que iba a ser un inútil toda mi vida hasta no poder aguantar más?

MUERTE: Llámalo destino, el curso del tiempo, las energías del universo o la voluntad de Dios. Como tú te sientas más cómodo.

ESTUDIANTE: Entonces, ¿quién me ha hecho tan desgraciado?

MUERTE: Todo ser tiene sus limitaciones. Yo no puedo contestar esa pregunta, pues, desgraciadamente, solo soy un peón. Lo que dicta el desarrollo de tu historia es el hilo, no yo. Solo sé leer lo que este me pide, y acato.

ESTUDIANTE: ¿Y sabes lo que hubiera pasado si no hubiera acabado todo?

MUERTE: ¿Quién dice que todo haya acabado?

ESTUDIANTE: Bueno, eh, quiero decir... ¿Acaso hay más?

MUERTE: No tengo intenciones de cortar este hilo todavía, vas a tener que aguantar un poco más.

ESTUDIANTE: (*Cerca del llanto*) Por favor, dime que en algún momento voy a ser feliz. Que merece la pena volver a mi realidad. Que todo estará bien pronto.

MUERTE: Por supuesto que todo estará bien tan pronto como vuelvas al mundo del que vienes. Serás feliz, y por eso te hago volver. Si te hace sentir mejor, diré todo lo que necesites escuchar. Pero si realmente

quieres saber si llegará esa luz que tanto anhelas, vas a tener que descubrirlo por ti mismo; no está en mis manos desvelarte eso aún.

ESTUDIANTE: No puedo más, no aguanto ni un segundo más. Llevo viniendo a esta misma biblioteca cada día, en la misma mesa, siempre solo y con la misma idea: hacer sentir orgullosa a mi familia, ¡aunque sea una sola vez!. ¿Para qué? Para seguir siendo el mismo cateto, pero sumándole que ahora mis padres creen que me paso las tardes fumando marihuana. No los culpo; es difícil de creer que alguien pueda ser tan corto.

MUERTE: ¿Quién te ha metido todo eso en la cabeza?

ESTUDIANTE: (*Incrementa su enfado*) ¿Qué quién me ha...? ¿Sabes acaso cómo funciona el mundo?

Pensaba que eras tú la que lo habías montado, ¿no? ¿Por qué no hay espacio para todo el mundo en esta sociedad? ¿Quién decide quién es válido y quien no? El profesorado, las grandes compañías, los ministerios. (*Pausa, baja la intensidad*) Los niños en el recreo... Los padres.

MUERTE: Lo único que dicta quién es válido y quién ha dejado de serlo es el hilo. Y el tuyo me pide más. Así que, por desgracia o por fortuna, tu historia parece ser lo suficientemente interesante para merecer un futuro. No puedo asegurarte que sea por una buena o una mala razón, simplemente es así.

Aunque te voy a dar un pequeño consejo: búscate a ti en ti, sé lo que tú quieres ser y no lo que los demás

esperan que seas. Solo siendo honesto, atraerás a personas que te quieran con honestidad.

ESTUDIANTE: ¿Y cómo sé yo que merezco ser querido? ¿Quién en su sano juicio querría a un desastre como yo?

MUERTE: Cielo, hasta la muerte merece amor.

ESTUDIANTE: Tengo miedo.

MUERTE: Lo sé, pero tienes todo el tiempo del mundo para estar muerto. Así que sé fuerte, y no pruebes a buscar una solución permanente para un problema temporal.

ESTUDIANTE: (*Suavemente*) Gracias.

MUERTE: Nos volveremos a ver, tesoro. ¡Ah! Y asegúrate de correr la voz de que esa parca de la que os gusta hablar es en realidad una hermosa dama, de voz dulce y gran corazón.

ESTUDIANTE: (*Suelta una pequeña risa*) No es que tenga decisión sobre mis propios actos, ¿no?

MUERTE: Touché.

La MUERTE le dedica una última sonrisa antes de salir de escena. El ESTUDIANTE se queda unos segundos pensativo, suspira profundamente y hace mutis.

El que és divertit d'aquesta història és que la Mort, que anomena «Querido» el protagonista, li deixa anar frases d'autoajuda, perquè ell es creu no gaire llest. Com aquesta: «Búscate a ti en ti, sé lo que tú quieres ser y no lo que los demás esperan que seas. Solo siendo honesto, atraerás a personas que te quieran con honestidad». En general, però, el text és humorístic, com quan la Mort diu al noi que no cridi, que són en una biblioteca.

A «*B de biblioteca o de... Estic bé*», hi ha una teoria filosòfica, que em sembla del tot rellevant, que es pregunta on va l'amor donat, i el no donat, quin és el significat de les llàgrimes, la transcendència de la quotidianitat. Tot això, amb tota la fúria pròpia de la joventut.

B de biblioteca o de... Estic bé

Mireia Plans Boncompte

Llibres i més llibres, i tots els autors són morts. Amb cognoms amb *A*, amb *B*... Sempre he pensat que, quan moria algú de la família, em dolia perquè no els havia estimat prou. Que al ser petita, no havia tingut temps d'acompanyar-los tant com els papès, o els cosinets... i que tothom plorava perquè voldrien haver estat tota la vida al seu costat, i no havia estat així.

F, *G*... *G* de *Genís*, m'encanta aquest nom! *J*, *K*... que és clar, pocs llibres, però encara n'hi ha prou! Plou poc, però pel que plou, plou prou! Quins records, el grup de teatre... Tot són èpoques, com aquests autors. No sé si ajuda, tenir la biografia d'algú que has conegut. En part, m'alegraria no dependre de la meva memòria i conservar els records el més fidels a la realitat, però també em sabia greu oblidar-me de les nostres anècdotes fins llegir el parell de línies pertinents.

Com anava dient, de petita vaig decidir d'estimar molt, molt, molt la meua família, amics, companys de classe... amb el meu pobre amor, també us diré! Però m'he adonat que les llàgrimes segueixen caient. Tot i compartir tot el meu *carinyo*! I això ho vull deixar clar: entregar-se així, m'ha donat records molt més bonics! I per això, penso que ploro diferent.

Abans eren llàgrimes de penediment, del que m'havia faltat donar, però no plorava tant per l'altre, tot i que l'hagués estimat tant! Ara potser ploro perquè tenia moments compartits que han passat a ser només meus. I tot l'amor que jo havia donat... doncs ja no el té ningú! Però vols dir, que s'ha perdut? I és que, quan mor algú, no crec que ens deixi un buit. Més aviat, penso que... de sobte, ens quedem plens! Mira, la *P* de *plens*! Tan plens i tan tips, que rebentem!

Plens de *carinyo*, de saber que han estat feliços, de totes les peripècies que ens explicaven, tips dels dies que havíem de tenir més paciència, de patir de nit quan no avisaven, i que ens haguessin de perdonar tantes vegades... I rebentem! Perquè és normal que, quan repassem aquesta llista, vulguem plorar. Perquè sí: el que sento és molt fort... i molt més gran que jo! I sovint, quan pel carrer veig plorar a un nen, penso: «si ja dius bé, ja. Crida, crida! És que és molt fort!» Però quan rebento, no és de tristesa, és de pur amor... que em fa tremolar de goig! Si no coneixeu la cançó, us recomano que l'escolteu, ja posats, veient una posta de sol, que serà molt bon record. Un record amb *P* de *preciós*. Però, per preciós, un llibre.

Si a mi em fessin un llibre, hauria de deixar molt clara una cosa. Sempre diuen que tenim dues vides, i la segona comença quan ens adonem que només en tenim una. Doncs el meu inici d'una vida plena, si em permeteu utilitzar paraules meves, va ser quan em vaig adonar que a casa no rebien la versió tan millorada que procuro donar a fora. I també vaig plorar, perquè estava plena. Va ser preciós. Mira, amb aquestes tres paraules t'ho explico tot.

Plorar és preciós, perquè sembla que ens buidem. Només surten llàgrimes i llàgrimes... amb algun somriure pel mig, perquè ets conscient de la cara de pena tan lletja que tens. Si no us heu vist mai, proveu-ho amb un mirall, ja veureu com deixeu de plorar! O, si m'ho permeteu, aprendreu a plorar diferent. Us presento una nova acció: plorar rient. També proveu-ho, veureu una millora. És molt fàcil de fer: tu comences plorant, que d'això ja en tens pràctica, i després penses en una anècdota bonica que t'hagi passat. Però segueixes plorant, eh! T'has d'esforçar una mica, que no és tot tan fàcil, en aquesta vida! Llavors, quan estaràs rient amb les galtes mullades i els mocadors tots xops, recordaràs que estaves plorant i: ai! Quina tristor de cop! Tot és un drama horrible, pobre de mi! Però... ui! Recordes la cara d'aquell senyor tan simpàtic que sempre et diu «Bon dia» amb un somriure, quan tu encara estàs mig adormit que no saps ni per on vas. I al sentir-te estimat, t'omples d'amor, i no pots més que començar a riure mentre estaves plorant. I per aquest motiu, plorar només indica que ens falta sentir-nos

més estimats, i recordar que en algun moment hem rebut aquest *carinyo*, ens fa estar plens. I és preciós. Així que... molts, molts ànims, i a seguir plorant rient!

Q, R, S... T. Per mi? Per tu! Tot, tot... tot per tu! «Més, més!», com diria la filla de la meva cosina. És que és tremenda! I no la intentis enganyar, eh!, que com diu la Tieta: no té un pèl de tonta. La Nena et diria: «No, no, no». L'altre dia ho parlava, això de que tothom es va fent gran i els de trenta estan ja tots casant-se, tenint fills... i quina il·lusió quan arribi! En fi, la vida, la Vida!

Vida amb ve baixa, com *veure*. Però *veure* de *mirar* i *vigilar*, d'assenyalar amb els dos dits els ulls, i enfora. Això d'assenyalar, ho pots fer amb la mà dreta, però també ho pots fer amb l'esquerra. El que no pots fer amb la dreta però sí amb l'esquerra és una *L*. *L* de *left* en anglès, o en català, *esquerra*. Tot i que, si gires les mans i ara els palmells miren cap a tu, és la mà dreta qui té la *L* d'*esquerra*. Dreta, esquerra... esquerra, dreta... com per aprendre'n la diferència! Però quan conduexis no et posis a fer eles amb les mans, ni amb la dreta ni amb l'esquerra, tots els dits agafant bé el volant! *Volant* acabat amb *T*, però no capgiris el tema. El volant sí, gira quan toca, que sempre se't passa la sortida. Dic que deixem aquest *tema*, amb *T*, que aquesta lletra ja ha quedat enrere. Concretament, dues lletres abans de la ve baixa, que no és la d'*abans* amb *B*, que aquesta sí que ha estat abans de tot, menys de la *A*. *A* d'acabar, també amb *B*, que *també*, també és amb *B* de *biblioteca* o de... *Estic bé*.

X, Y... espera. Espera, espera. Un moment! Aquesta última no. Si encara estic estudiant, no sé ni de què treballaré! Tinc tot un futur per endavant, no? Per què ara? Per què jo? Que sí, que he estat molt feliç, però tot aquest amor que m'han donat i he anat guardant... No me'l puc endur? L'he de tornar? A algú li hauré de donar! A veure, a veure... ràpid, a qui conec? Una mica per la família, amics, als companys de classe també... Ai! I a aquell senyor tan simpàtic que sempre em diu «Bon dia» amb un somriure, quan encara estic mig adormida i no sé ni per on vaig, i...

Z.

Z de zzzz...

Aquest final, del personatge a la vigília i la i i els punts suspensius que deixen la frase en suspens, ens porten a l'estil de Joyce al monòleg de la Molly Bloom. Tots els diminutius i les paraules col·loquials familiars («els papes») tan rodoedianes, commouen profundament i fan que el personatge se't faci molt estimable. Vol donar amor, ràpidament, però qui l'hi donarà? El personatge, «rabejant-se en el plor», com Salvat-Papasseit, es mira al mirall per veure com de lleig és. Es dirigeix a «vosaltres», és a dir, a una segona persona del plural. La família li importa, i li sap greu no donar-los la «versió millorada» que dona a fora (una de les queixes i remordiments més habituals entre pares i fills). L'amor, tractat d'una manera originalíssima.

A «Noche en la universidad», l'autor fa servir una «falsa» tercera persona, a l'estil d'autors com la Dorothy Parker. El narrador és omniscient, però ens parla com si fos dins el cap del protagonista, de manera que pot deixar anar qualsevol frase col·loquial, que ja entendrem que és el pensament del personatge principal. Només a l'inici del text ens parla d'una estudiant, la Laura, i diu: «Además, al parecer, el examen del anterior cuatrimestre había sido una hecatombe: habían preguntado no sé qué de una recirculación de hidrógeno polisaturada...»

Tots entenem que aquest «habían preguntado no sé qué» són les paraules de la Laura, tot i que les expliqui el narrador.

Noche en la universidad

Alejandro Torres García

Mañana era el día del examen. Laura había empezado a estudiar con dos meses de antelación para el final de Termodinámica, pero aun así no las tenía todas consigo. Además, al parecer, el examen del anterior cuatrimestre había sido una hecatombe, habían preguntado no sé qué de una recirculación de hidrógeno polisaturada... Los exámenes de otros años le salían; había conseguido mucha práctica interpolando entalpías, presiones y temperaturas. Las bases fundamentales las entendía, pero, de vez en cuando, entraban algunas cosas que no le parecía que se hubieran dado en clase. Y eso que procuraba no saltarse ninguna, ya que su profesor era el coordinador.

Tenía la mitad de la mesa de la biblioteca para ella sola, repleta de dibujos de ciclos Brayton y Rankine. Ya empezaba a oscurecer y la gente se levantaba para

irse. Miró el ejercicio que tenía a medias y supo que, por mucho que estudiara, ya no le serviría de nada. Fue al lavabo antes de recoger sus cosas, se sentó en la taza (no sin antes poner papel de váter encima) y sus párpados empezaron a traicionarla, el efecto de los tres cafés ya perdía su poder. Cayó rendida. Tuvo un sueño tranquilo, pero la despertó la sensación de frío. Al ver las baldosas azules del suelo, comprendió que se había dormido en el excusado. Se subió los pantalones a toda prisa. La universidad estaba en la más completa negrura. Subió las escaleras para acceder a la biblioteca, pero la puerta no se abría. Fue a buscar al guarda de seguridad en el *hall* de la entrada, pero no había nadie. Cruzó el pasillo de cristal hacia los ascensores, por si se encontraba por allí el guarda haciendo su ronda. No se oía nada. La única luz provenía de un tenue suspiro de la luna, que inundaba el pasillo con su halo espectral. Laura caminaba lentamente, pero sin detenerse y mirando de vez en cuando hacia atrás, cosa que no le servía de mucho, ya que apenas veía lo que tenía delante. Fue examinando una a una las plantas del edificio H; sin embargo, no encontraba a nadie. Si no hubiera dejado su portátil sobre la mesa de la biblioteca, ya hace mucho que se habría ido para casa, pero no se quedaba tranquila si no lo recuperaba, era, con mucha diferencia, su objeto más caro. Cuando iba por la planta 10, dijo, susurrando: «¿Hola?». Nadie le contestó, y, para cuando se disponía a subir a la siguiente, oyó un ruido, como si algo hubiera caído al suelo. Provenía de uno de los despachos de profesores. Iba a picar a la puerta

cuando un ruido en su espalda la espantó y se escondió tras uno de los bancos del pasillo.

—¿Qué te parece, Slurb —decía una voz aguda y gutural—, lo de cambiar la pregunta del difusor por una de revaporización cuántica?

—Frig, eso es demasiado, se darían cuenta y los alumnos se quejarían.

—Ya...

Laura reprimió un grito y miró de reojo quiénes hablaban. Eran dos figuras desgarbadas, con unas piernas muy delgadas y muy cortas, y unos largos brazos. No parecían tener cabeza... Sus voces eran puntiagudas y maliciosas. Ambas figuras entraron en el despacho. Se oía ruido de cacharros metálicos cayendo al suelo.

—¡Mira qué eres patoso, Frig! Pásame el libro de la asignatura, veamos... Podríamos cambiar la pregunta b) del primer Problema 1 por una de tubos con diferentes materiales aislantes... hum... y que no se comporten de manera lineal. ¡SÍ!

—Así fallarán al principio y no podrán rascar casi nada del problema. Bien, bien... *ju, ju*.

—Y parece que les dejan llevar calculadora programable... Vaya, pues entonces tendremos que hacerles hacer más interpolaciones *y-y*, y pon en el enunciado que obligatoriamente las respuestas numéricas deben ponerse con seis decimales como mínimo.

—Qué malo eres, Slurb... *ju, ju*.

—Y, por último, a ver... qué faltaría... ¡Ya lo tengo! Pon algún apartado final del segundo problema que haya que hacer alguna operación matemática de

esas raras que se enseñan de pasada y que ya nadie se acuerda de cómo se hacen —hizo una pausa—. —Por cierto, ¿dónde está Frum?

Laura estaba luchando por mantener la respiración. Y cuando ya no aguantaba más, intentaba respirar lo más lento posible que le permitían sus pulmones. Fue retrocediendo poco a poco tras el banco, acercándose a las escaleras de bajada. Miró de reojo por el cristal de la ventana, las luces de los coches iban de un lado al otro a través de la Diagonal, las nubes empezaban a despejarse y podía contemplarse la luna en toda su esfericidad. Se levantó, y a pasitos, se fue acercando a la puerta de las escaleras. No supo por qué, pero instintivamente miró un momento hacia arriba. Y entonces, lo vio: dos ojos rojos y ovalados, y una piel azulada. Una sonrisa irregular con dos filas de dientes punzantes. La criatura acentuó su sonrisa al ver que la chica se había percatado de su presencia. A la luz de la luna, Laura veía cómo aquel ser la había estado observando todo el rato desde el techo del pasillo. No creía que fuera capaz de moverse.

—¡Slurb, Frig, tenemos vista! —gritó el ser colgado en el techo.

Las otras dos criaturas salieron del despacho del profesor. Laura se lanzó escaleras abajo, corriendo y saltando los escalones de cinco en cinco. Por el rabillo del ojo, presentía cómo unas figuras negras saltaban de un lado al otro de las paredes de las escaleras hacia ella.

—¡Corred! ¡Que no escape!

—¡Nos ha visto!

—¡Y eso no lo podemos permitir!, ¿verdad, chicos?

Laura conseguía esquivarlos en cada tramo de escaleras. Gracias a la voluptuosidad de esas criaturas, se estrellaban contra las paredes de cada planta, regalándole unos preciados segundos a la estudiante de ingeniería, que no dudaba en aprovecharlos. Ya faltaba menos. Estaba en la planta 3. No podía pensar en nada más que en correr y saltar. ¡Al fin! Llegó a la planta 0. Corría a través de ese pasillo de cristal que la separaba del *hall* de la entrada de la universidad. Oía jadear a los monstruos detrás de ella.

—¡Me pido sus dientes! —gritaba uno.

—¡Yo, su cabello rubio!

—¡Pues yo la piel, *ju, ju!* —se reía otro.

Una mano de tres dedos casi la cogió por el brazo. Ya llegaba a la puerta automática. Cerró los ojos y se tapó el rostro con el brazo. Sintió un fuerte golpe y cómo miles de cristales le arañaban el cuerpo. Rompió el cristal y salió despedida a la acera de la Diagonal. Se golpeó y cayó. Ya era tarde, esos monstruos se abalanzarían sobre ella. Cerró los ojos y aceptó su muerte. Pero no pasaba nada; no sentía ningún dolor aparte de las laceraciones. Armándose de valor, entreabrió los ojos y vio cómo las siluetas oscuras de ojos rojos la esperaban tras la puerta de la universidad. Se movían de un lado a otro, impacientes. Se apoyó en las manos y se levantó, le dolía todo el cuerpo, pero aún podía caminar. Miró a aquellas criaturas en silencio. Evidentemente, alguna extraña fuerza los retenía entre las antiguas paredes. Sin creerse mucho todavía lo que acababa de pasar,

Laura decidió volver a casa. Caminaba todo lo deprisa que le permitían sus piernas magulladas. Antes de parar un taxi, volvió la vista atrás una última vez, hacia el perfil oscuro de la universidad. Podían apreciarse unos leves destellos rojizos que cualquiera habría confundido con luces de emergencia.

Un altre inici de sèrie que ens fa qüestionar-nos coses. Aprofitarà la Laura les preguntes que sap que hi haurà a l'examen? Els personatges tenen males intencions, no només acadèmiques —volen que els alumnes suspenguin—, sinó també morals: volen esquarterar-la i repartir-se-la. Parlen en castellà, no pas en cap «idioma» extraterrestre. Deu haver estat tot un somni? Aquesta idea d'éssers sinistres, vinguts de no se sap on, que el protagonista dubta si són reals o no, ens porta directament a Hitchcock: els éssers de l'ala de l'avió que només veu el protagonista...

M'agrada el detall, pel realisme, de la noia posant paper de vàter a la tassa abans d'asseure-s'hi.

A «Sales d'estudi», hi ha la vella idea que conreen les comèdies gregues, Moratín o Shakespeare. A estima B, B s'ha embolicat amb C i ho ha explicat a D, i E... Flirteig, diversió, però amb tota la modernitat. Aquí, la causa de les «enraonies» és un amor, o potser encontre, no «normatiu». Hi ha tres personatges arquetípics, a la manera del cor grec: «les tres Maries».

Sales d'estudi

Abel Fernández Leiva

(L'escena transcorre en tres llocs diferents: la sala d'estudis, el primer pis de la biblioteca —pis de treball en grup— i el tercer pis —pis de treball individual—. «Les tres Maries» entren a escena per seure als cubicles individuals del pis de treball individual.)

MARIA1: *(En veu baixa, ja que són a la sala d'estudis.)* Ties, sé que avui hem d'estudiar de valent, però us heu assabentat del que va passar ahir a la Telecogresca?

MARIA2 i MARIA3: *Què vols dir? (Diuen a la vegada i es giren ràpidament cap a ella.)*

MARIA2: No.

MARIA3: No en sabem res.

MARIA1: Sí, ties, sí. No heu vist el vídeo de l'Adrià lligant amb l'Àlex? Ja corren rumors per tota la classe.

MARIA2 i MARIA3: *Què dius? (Diuen a la vegada, mig cridant.)*

(Se sent la gent de la biblioteca fent «Xxt...»)

MARIA1: *(Fent que no amb el cap.)* Ties, silenci, que som al pis de treball individual. *(Fa una petita pausa i continua.)* Doncs sí, ties, de fet és estrany que l'Adrià no hagi vingut encara a estudiar amb nosaltres. Li envio un missatge i us el què.

(La Maria agafa el mòbil i s'aparta dels cubicles. Envia un missatge de veu a l'Adrià. Les tres Maries s'asseuen.)

MARIA1: Adrià, on ets? T'estem esperant aquí perquè ens ho expliquis tot sobre ahir a la nit amb l'Àlex. Va, corre! Vine ràpid que volem saber-ho tot!

(Es veu l'Adrià anant cap a la sala de treball individual i s'atura a escoltar el missatge de veu. Es posa el mòbil a l'orella, i quan l'ha escoltat, l'abaixa lentament, pensant.)

ADRIÀ: *(Xiuxiuejant.)* Ostres... no tinc gens de ganes d'explicar res...*(Fa mitja volta i se'n va.)*

(S'apaga la llum de l'escena del tercer pis i s'obre la del primer pis. Es veu l'Àlex escrivint i estudiant en una taula quadrada i buida per a quatre persones. De cop, agafa el mòbil i truca a l'Alba.)

ÀLEX: Hola, Alba, com estàs? Et truco per dir-te que ahir l'Adrià em va venir a parlar. Ja saps que feia dies que el notava estrany, i ahir se'm va confessar.

(Es queda callat uns segons escoltant la resposta de l'Alba.)

ÀLEX: *(Exclamant.)* Què? Que les tres Maries han quedat per estudiar amb ell? Ostres, sort que no som al mateix pis, sinó ja ens hauríem vist amb l'Adrià.

(L'Adrià entra en escena caminant tranquil. De cop, passa pel costat de la taula de l'Àlex i s'hi atura un segon. Es miren. A continuació, deixa la maleta darrere de la cadira i s'asseu a l'altra punta de la taula.)

ADRIÀ: (Vergonyós.) Hola.

(L'Adrià no recorda de treure's la jaqueta; s'aixeca nerviós per treure-se-la ràpid i deixar-la darrere de la cadira. L'Àlex li respon de manera cordial.)

ÀLEX: Hola, Adrià.

ADRIÀ: Escolta, et voldria demanar disculpes pel que va...

(De cop, se sent en Narcís i en Jaume que entren en escena parlant en veu alta i rient, acostant-se a la taula. L'Àlex i l'Adrià els miren.)

NARCÍS: (Cridant, en to burleta.) Goita qui tenim aquí, els dos pardalets!

(En Narcís s'asseu al costat de l'Adrià tocant-li els cabells per voler-lo molestar. En Jaume s'asseu al seient que queda lliure.)

JAUME: A veure, jo notava que eres una mica estrany, Adri, per no en aquest sentit, tio!

(En Jaume i en Narcís riuen a l'uníson.)

NARCÍS: Na, tio, i tu, Àlex, no tenies el teu nòvio Marc? Això de ser trans potser vol dir embolicar-se amb qualsevol que et posin al davant!

(En Jaume i en Narcís tornen a riure a l'uníson.)

ADRIÀ: (Vergonyós.) Bé, jo he de marxar...

(L'Adrià es posa la jaqueta ràpidament, agafa la maleta i surt d'escena.)

NARCÍS: Buah, tio, creus que s'ha enfadat?

JAUME: No pas, tio, anem a consolar-lo.

(En Jaume i en Narcís tornen a riure a l'uníson mentre s'aixequen i surten d'escena corrents darrere l'Adrià. S'apaga el llum del pis de treball en grup i s'obre el de la sala d'estudis. Hi ha una taula rodona amb vuit cadires. L'Adrià entra en escena i s'asseu. Treu el mòbil i envia un missatge de veu a la Maria.)

ADRIÀ: Hola, noies, podeu venir a la sala d'estudis, si us plau?

(L'Adrià es guarda el mòbil a la butxaca i comença a treure la llibreta i l'estoig de la motxilla, molest. Al cap d'uns segons, entren en Narcís i en Jaume en escena i cadascun s'asseu a un costat de l'Adrià.)

ADRIÀ: *(Sense aixecar el cap, continuant escrivint a la llibreta.)* Seriosament, nois, no hem quedat per estudiar iestic fent feina. Podeu marxar?

NARCÍS: *(Exclama sorprès.)* Què dius, tio! Però si hem vingut a estudiar amb el nostre millor amic: l'Adri. Va, Jaume, treu la carpeta i estudiem una mica d'àlgebra.

(En Narcís i en Jaume comencen a escriure seriosos. L'Adrià aixeca el cap i els mira un per un. De cop, entren les tres Maries i s'asseuen al costat d'en Narcís.)

MARIA1: *(Alegre.)* Hola, nois! Què feu aquí estudiant? Pensava que havíem quedat a la tercera planta, Adrià.

(Les tres Maries treuen les llibretes.)

ADRIÀ: *(Amb sarcasme.)* Doncs jo també pensava que havíem quedat a la tercera planta, però per

culpa d'alguns insuportables he hagut de venir aquí a estudiar.

(Entra l'Àlex a escena i s'asseu al costat d'una Maria. Ara només queda un lloc lliure entre l'Àlex i en Jaume.)

ÀLEX: Va, Narcís, Jaume, foteu al camp d'aquí. No veieu que només feu que molestar?

NARCÍS: *(Sorprès.)* Nosaltres? Si estem estudiant tots junts, no ho veus?

JAUME: Mira com l'ha vingut a rescatar: ai, els pardalets, com s'estimen!

(En Jaume i en Narcís riuen a l'uníson.)

LES TRES MARIES ALHORA: *(Cridant.)*
Calleu!

NARCÍS: Ups.

(Entra en escena en Marc, que s'asseu fred, sense dir res, al lloc que queda lliure. Es fa un silenci esgarrifant. Primer mira a la taula amb mirada perduda. Tot seguit, mira a l'Àlex, decebut. Seguidament, a l'Adrià.)

MARC: *(Enfadat, moix.)* Ningú m'ha d'explicar res? Per què sou tots aquí estudiant com si no hagués passat res? *(Encreuant els braços i posant els colzes a la taula.)* Tinc el vídeo; tothom el té.

ADRIÀ: Marc...

MARC: Tu, calles, no tens dret a parlar. *(Contudent.)* Àlex, dona'm una explicació!

NARCÍS: *(Es posa dret.)* Hòstia, tu, la cosa s'ha posat tensa, tio. Més val que pirem, que això acabarà com el rosari de l'Aurora!

ÀLEX: (*Exclamant.*) No, Narcís, tu et quedes aquí i t'asseus. Precisament, no hauria passat res d'això si no fos culpa teva.

(*Tothom mira estranyat a l'Àlex.*)

ÀLEX: Tu saps que malament ho passa l'Adrià per culpa teva? Precisament ahir em va venir a demanar ajuda, per això ens vam abraçar i vam marxar, perquè em va començar a explicar que malament se sentia per culpa de les vostres burles. Ja n'hi ha prou, Narcís, això que fas no està bé. No estàs bé.

NARCÍS: (*Avergonyit.*) Però què dius, tio, si jo mai dic res dolent a l'Adrià.

MARIA1: (*Incrédula.*) No poc: sempre que som al tercer pis estudiant, veiem com us asseieu a prop nostre i comenceu a riure per sota la barbeta dient coses de l'Adri.

MARIA2: A sobre quan estudiem, que necessitem calma i silenci, saps?

MARIA3: Sort que jo mai sento res; tinc molt mala oïda he, he, he.

MARIA1 i MARIA2: Maria...

MARIA3: Ai, és veritat, sempre em concentro molt al pis d'estudi individual he, he, he.

ÀLEX: En tot cas, ara vull que demaneu perdó davant de tothom i prometeu que mai més us tornareu a ficar amb ell.

NARCÍS: (*Pensant, en veu baixa, penedit.*) Perdona, tio. No havia pensat mai que no fos gràcies per a tu, ho sento.

JAUME: Sí, tio, perdona'ns. No tornarà a passar.

ADRIÀ: D'acord. Ens veiem per classe, suposo.

NARCÍS: esclar, Adri. Quan vulguis, ens avises per quedar a estudiar i venim a la sala tots plegats. Disculpa'ns un altre cop.

(En Narcís es mira el rellotge.)

NARCÍS: Jaume, tio, ja és tard, anem a classe.

JAUME: Sí, anem-hi. Adeu, Adri. Adeu, noies.

MARIA3: Adri, saps que sempre hauries pogut parlar amb nosaltres, oi? *(Alegre.)* Jo sempre tindré orelles per a tu!

MARIA1: Va, anem a prendre un cafè, que et convidem. Després anem a classe tots junts.

ADRIÀ: D'acord. I moltes gràcies, Àlex, gràcies per posar un peu per mi i ajudar-me. Gràcies. *(S'aixequen les tres Maries i l'Adrià. Marxen d'escena.)*

ÀLEX: Creus que he fet bé?

MARC: Sí, menys la part de no avisar-me de res del que havia passat i fer que gairebé em mori d'un atac de cor pels vídeos. A part d'això, has estat perfecte, rei. *(Es donen la mà.)*

ÀLEX: Gràcies, Marc. És veritat que podria haver-te avisat, però estava pensant com podia solucionar-ho tot. A més, no has de preocupar-te de res: a l'Adrià li agrada la Maria.

(Mentre es posen drets i surten d'escena.)

MARC: De debò? Quina de les tres?

L'ambient franc, distès, comprensiu però també enredaire, de safareig, ens remet directament a obres de teatre sobre joves com *El despertar de la primavera*. Aquí hi ha, sobretot, la incorporació de les noves tecnologies al llenguatge narratiu. Per avisar-se, els personatges s'envien notes de veu.

A «Un jove en sa habitació» hi trobem un poema. Per la forma, podria ser una cançó popular. El jove, que és estudiant, es lamenta (fa una interrogació retòrica) d'haver d'estudiar sol. L'escriptori es converteix en presó i ell pensa que hi ha un indret —entenem que és la biblioteca— on podria estudiar amb altres persones.

Un jove en sa habitació

Pau Oliva Cuerva

Un jove en sa habitació, sota el llum, passa les hores.
Hores buides amb tristor, puix les passa totes soles.

Se li'n van els pensaments i aixeca castells en l'aire:
«Vols dir que tot aquest temps, pel demà, em servirà
gaire?»

L'escriptori es torna presó; treballs i feines l'engarjolen.
«No podria estudiar jo amb més gent, amb més
persones?»

No sap pas que hi ha un indret, que entre llibres ja
l'augura, on, com ell, molts han passat llargues tardes
d'aventura.

Que el treball fet amb passió és més lleuger, és poca
cosa, fruit i encís que, com del drac, en brotà la rosa.

En tot el poema, però, hi ha una qüestió metafísica: el jove, decebut, es pregunta si tot el que fa li servirà gaire a la vida. La biblioteca, símbol de llibertat, contraposada a l'escriptori, el crida.

«Tems entre línies» és un poema en segona persona. La poeta, probablement, fa servir aquest recurs per parlar-se a ella mateixa. Si abans, en un dels textos, es plorava fins a la buidor, en aquest poema plorar no serveix de res.

Temps entre línies

Anastacia Borovskiyy Kravchenko

S'han esgotat les hores. Ara només queda el roig record del sol,
i aixeques el cap per primer cop
per veure el teu entorn quasi buit,
gairebé silenciós,
amb una tímida olor de cafè,
i al pas del temps, que sorollós es manifesta a les parets
de les sales de la UPC.

El rellotge sembla trencar-se quan els llibres et fan ombra.

Quan, sense adonar-te'n, t'hi perds,
els teus somnis es desperten
a la biblioteca del coneixement, on la teva estima cap al món,
cap als seus amagatalls,
creix cada pàgina més.

Li dius adeu. Quan notaràs la seva absència, has de marxar,
però mai no plores, perquè, de nou,
s'han esgotat les hores.

Un cant d'amor al fet de «ser» a la biblioteca. La potència de «biblioteca del coneixement», que ens porta a una biblioteca èpica, clàssica, magníficent, contrasta amb la col·loquialitat i familiaritat de les sigles *UPC*, que, a més, l'autora posa a final de vers perquè rimin.

L'últim text —del qual no incloc el títol— és, en realitat, un joc molt de l'estil d'Umberto Eco a *L'illa del dia abans*. L'autor juga amb una simpàtica pedanteria, del tot volguda i reconeguda. Se sap observador, escriptor; se sap diferent. I com a diferent, és ell qui pot «veure-hi» més enllà. L'autor ens fa partícips de la seva admiració pel coneixement, i d'aquesta manera ens revela la nostra ignorància. Ens està dient: «Fixeu-vos-hi vosaltres també!»

És enormement divertit i seriós que l'autor s'inclogui en una anàlisi sintàctica del seu propi text. És com si un cuiner afegís, a la descripció del plat, totes les tècniques que ha fet servir: «Parmentier de patata feta amb Thermomix». Aquest autor vol experimentar amb les paraules, amb els significats i els sons. Com en aquest fragment:

Cierto, cientos de palabras dan para cientos de citas,
pero ciento no es el tiempo para cientos de visitas,
asiento si tiritan mis adentros; mas no resiento,
pronto siento cierto acierto que hacia dentro me invita.

Si el llegiu, sabreu per què no n'incloc el títol.

Un día escribía en mis notas:

(...) es equiparable a lo sublime, una realización sobre la inmensidad y lo inabarcable, o quizás sobre la brevedad e ¿intrascendencia? de la existencia propia... Quizás las dos a la vez: un chispazo de conciencia efímero pero intenso que, al final, es el que significa al infinito, es la referencia de escala. Sin este origen de coordenadas, ¿tiene siquiera sentido el concepto de *infinitud*?

Así como el cerebro omite la visión de nuestra nariz —a pesar de estar siempre ahí— para evitar incomodidad y para tener una imagen más clara de nuestro entorno, la rutina nos distrae de lo inconmensurable. Pero hay momentos —probablemente como al leer sobre tu nariz— en los que un solo pensamiento, un leve

estímulo, basta para que, con una inmediatez abrumadora, caiga el telón que habíamos colocado. Entonces se revela aquello que, si bien tenemos el privilegio de reconocer, nuestra propia naturaleza nos protege de contemplar en exceso. Porque, ¿quién sabe lo que pasaría si no?

Me sucede habitualmente —y siempre con la misma sorpresa— al enfrentarme a esos colosos de tinta y papel, y aún más, de conocimiento, experiencia e información: las bibliotecas, que solemos dar por sentadas bajo el velo de lo cotidiano. Constituyen una inmensidad diferente... una inmensidad de la cual el ser humano es artífice, construida a través de esa inquietud siempre presente por entender y formar parte de lo vasto. De repente, me achico, consciente de que, por mayúsculo que sea el anhelo de recorrer cada una de sus páginas, imágenes, palabras y letras, no bastará para contrarrestar la brevedad de mi oportunidad. Pero, justamente por entenderlo como una oportunidad, vuelvo a mí, al regocijo de poder echar un vistazo.

Y me encuentro tratando de encapsular esta compleja y fugaz experiencia. De sintetizar un fragmento de su esencia en una píldora con una pretenciosa misión, a través de reconocer la abstracción y la imaginación como un sexto sentido; como la posibilidad de complementar la razón que manifiesto en mi prosa, y extenderme más allá:

Cierto, cientos de palabras dan para cientos de citas,
pero ciento no es el tiempo para cientos de visitas,

asiento si tiritan mis adentros;
mas no resiento, pronto siento cierto acierto que hacia
dentro me invita.

Habrá que darle un título... pero el título podría
revelar demasiado... El título puede ser una etiqueta...
que tal vez podría desestructurar el flujo de las ideas...
Pondr  el título al final, como un gesto narrativo, casi
como conclusión, para que se revele al lector una vez
ha tenido su **coqueteo con lo grandísimo**.

verso 1: (*Cierto*), *cientos* de palabras dan para *cien-*
*tos de citas**, (16) aaaB Ritmo

verso 2: pero *ciento* no es el *tiempo* para *cientos* de
visitas, (16) aaaB Continuación

verso 3: *asiento** *si tiritan* mis *adentros*; *mas no re-*
siento, (16) abaA Pausa

verso 4: pronto *siento* (*cierto*) *acierto* que *hacia* den-
tro me *invita*. (16) aaaaB Liberación

Dilog as*: Citas (referencias y encuentros); Asiento
(aceptación y reposo)

Paranomasia: *Cierto* / *ciento* / *acierto* / *asiento* /
siento / *tiempo* / *resiento* / *adentros* / *dentro* / *citas* /
visitas

Aliteraci n de fonemas: /t/, /s/; especialmente /
si/, /to/. «Susurro y golpe»

(Antanacsis): *Cierto* (como certeza, y como can-
tidad indefinida) + Repetic n: *Ciento(s)*

Forma y ritmo acompañan, buscan proporcionar una dimensión extra al contenido, enfatizando la acción y sentando el tono.

Nota final

Sé que incluir un análisis técnico de un poema propio puede, en algunos casos, percibirse como un exceso pretencioso —como si se dudara de la capacidad del lector o del jurado para reconocer por sí mismos los recursos que contiene—, pero no es esa en absoluto mi intención. Disfruto profundamente experimentando con la forma, explorando cómo puede relacionarse y dialogar con el contenido, enfatizarlo, ampliarlo. En este caso, acompaña el tono introspectivo y de monólogo de la obra, la narración del propio proceso creativo. Además, encuentro una satisfacción muy concreta al ver el poema diseccionado visualmente: resaltado, anotado, descompuesto en sus partes sonoras, estructurales, rítmicas. Me entusiasma tanto escribir como ver cómo se articula lo escrito. Por eso incluyo este análisis, no como una interpretación cerrada, sino como una extensión natural del proceso creativo y como parte del placer personal que me produce escribir, repensar y reescribir.

-

«El formiguer de plata» és un poema a la manera clàssica: rimat.

La rima, que ara podem trobar als únics poemes que consumim —les cançons—, ens provoca un estrany estat d'ànim. Primer, estranyesa. Després, plaer. La cadència, la mètrica, la repetició dels sons sempre generen plaer.

L'autor hi fa un paral·lelisme: els estudiants i les formigues de plata. El mèrit del poema és que l'inici et dona una idea apocalíptica. De què et parla? De la fi del món, com Ausiàs March a «Veles e vents»? El vers «el vidre es refreda i ja no és calent» —un gran vers— t'ho fa pensar. Juga amb els sons. Hi fa al·literació («on treballen el bloc a cada toc»).

Però de seguida veiem que parla del fet d'estudiar (la majoria dels autors d'aquests textos ho situen al centre de la seva vida i ho viuen de manera força tràgica). L'esforç que et farà, en realitat, convertir-te en un número més.

Ara bé, el text té una sorpresa al vers final. L'adjectiu que es refereix a la paraula *examen*, i que tanca el poema, ens fa baixar a la terra, ens fa sentir la veu d'un estudiant i ens fa esclafir a riure. L'adjectiu final d'aquest poema fa que no sigui pas tràgic, sinó tragicòmic.

El formiguer de plata

Joan Marc Capó Payeras «Syl»

Vivien les formigues platejades
en el castell de somnis i esperances.
Amb ulls de vidre i les ments allotjades,
cantaven als vents títols d'alabances.

Baluard d'argent, potent i valent,
on treballen el bloc a cada toc.
El vidre es refreda i ja no és calent.
Al cel i a l'infern, condemnats pel foc,
desitjant ser la més intel·ligent,
són insectes esclaus, a poc a poc.

La Caverna de paper, il·luminada
per ombres de grans figures passades.
Cada pàgina, predeterminada,
deixa les formigues amb ments armades.

Descansen tots en grans tombes de fusta,
portant les claus a les portes futures.
Professors de terracota vetusta,
les formigues, com a caricatures,
creixen amb les lletres i firma augusta,
ascendint a les següents aventures.

Amb les seves sis constel·lacions,
posant les estrelles al firmament.
Unides per les seves passions,
es preparen plegades, finalment.

El rellotge marca l'hora final,
i, a les onze, les estrelles s'apaguen.
Dins la fosca, obscuritat terminal,
les formigues incultes no s'amaguen.

Preparades pel repte cardinal,
reben, resant, l'examen criminal.

Potser, entre aquests científics que han volgut escriure —molts vam començar participant en el Jocs Florals—, hi haurà un escriptor. La Martina ja ho és.

«Ei, on ets?», em pregunta per telèfon. «No et veig». Li dic que soc al vestíbul, però que potser m'he equivocat de planta. M'he equivocat de planta.

Ens detectem (tothom fa una «cara» quan ha quedat amb un desconegut), i de seguida ens fem dos petons i busquem una cabina. Què agradable que em sembla. Com en un vagó de tren, hi ha una taula amb seients a banda i banda, envoltada de quatre parets transparents. M'agraden els espais petits, recollits, aquesta idea dels gats encaixonant-se o dels nens fent-se una cabana. Li dic que la Carme em va dir que havia escrit un llibre, que me l'aniré a buscar ara, quan acabem. Es diu *Yo también soy diferente*, dedicat al públic juvenil. «Adolescents, a partir de nou anys», em diu. Tracta del *bullying*. Li pregunto com va anar. Soc davant una estudiant de telecos (em fa gràcia com hem normalitzat la simpàtica abreviació) que escriu i publica.

«Jo havia fet el meu treball de recerca sobre un xatbot que pogués detectar casos d'assetjament a les escoles. Tenia interès per l'impacte social de la tecnologia». Somric, perquè el treball de recerca és, per als pares o familiars, el que és treure el bolquer quan són petits. Ocupa els teus dies, és tema de conversa, hi ha discussions, hi ha trucades a amics que coneixen en tal, que hauríem d'entrevistar. I sort que sigui així. «I

quina nota et van posar?», pregunto. «Un deu...», fa, amb l'esguard baix.

Segueixo preguntant-li coses. Em sembla recordar, ara, que li van fer una entrevista per a un diari. «Sí, sí. Se'n van fer ressò els mitjans. I llavors, Penguin Random House em va dir: 'Creiem que el teu projecte podria ser un molt bon llibre i volem que siguis com una veu juvenil per tractar aquest tema.' I va ser una mica pensar 'Quina idea...' Però com trobar la manera de convertir-ho en un llibre, que sigui un projecte editorial?'. Vam fer aquest *approach* dual de ficció i no ficció, per tenir en compte també el públic a qui ens dirigim. Hi havia d'haver una part ficcionada que fes que es poguessin involucrar»:

Mentre enraonem, algú ens saluda polidament: «Soc l'Àngels Hurtado. Vas venir a Llafranc un dia a presentar-nos el teu llibre», em diu una dona. Me'n recordo. Me'n recordo —un cop més— de la biblioteca, i del bar on, després, vam fer una cervesa. Li pregunto si treballa allà. «Soc personal de *Telecos*», em diu.

I seguim enraonant. Li pregunto si alguna part del llibre potser venia de dins d'ella. I diu: «Sempre m'he sentit diferent perquè em van pujar un curs a tercer de primària; no vaig fer segon. A primer vaig fer assignatures de gent més gran. Ho vaig viure des de la innocència, però em vaig sentir diferent. No ho vaig viure com res traumàtic, però em va marcar. Ara, com que sempre vaig amb gent un any més gran....». Li pregunto si li sembla que a la universitat hi ha assetjament, però m'imagino que no. «Passes a formar part d'una

comunitat molt semblant a tu. Has triat la carrera, ets amb gent que té els mateixos interessos que tu, amb gent molt semblant a tu, i això pot ser bo i dolent, perquè la diversitat que hi ha en una classe de primària, amb gent molt diferent... A la uni no diria que hi ha assetjament, no l'he viscut ni l'he vist, com a assetjament directe. Pot ser que tu mateix et tanquis, però a la universitat és on m'he sentit més embolcallada».

I el club de lectura?

«Com que és una *biblio* d'una uni, hi ha més no ficció que ficció, i amb el club de lectura que hem fet ens adonat que en altres universitats, com a França, Grenoble, o Finlàndia, els faltava la part de ficció totalment. Fer un club de lectura... T'agrada un llibre i vols compartir l'experiència amb més gent, però, a part, hi ha la idea de com rebran un llibre «d'aquí» en altres països. Hem fet, per exemple, Mercè Rodoreda. *La plaça del Diamant*, tots ells en la versió anglesa. T'adones que sense context és difícil. Havíem treballat *La plaça del Diamant* per a la selectivitat, nosaltres teníem tot un bagatge, la intencionalitat de certes coses, com s'havia escrit l'obra... I llavors, veure gent que no té aquest context, com ho interpreta, és tan enriquidor...»

Ens acomiadem. Ella té classe. Deso els textos a la carpeta i me'ls imagino, ja compaginats, al llibret que lliuraré a la biblioteca d'aquesta universitat on m'han deixat ser «escriptora resident».